

КОНРАД ФИАЛКОВСКИ ЧОВЕКЪТ С ОРЕОЛ

Превод от полски: [Неизвестен], 1972

chitanka.info

— ... Да, това е интересно. И така, професоре, вие смятате, че златният ни кафез струва толкова, колкото една пробита тенджерка; че из градината до лабораторията ви, из градината, предназначена за размишленията ви относно огънатото пространство, се мотаят насамнатам подозрителни субекти... — полковникът спря разходката си из кабинета и застана до прозореца.

— Казах „неизвестни“... — седналият зад бюрото си професор виждаше силуета на своя събеседник на фона на далечните виолетови планини, осветени от вечерното слънце.

— Все едно. Неизвестни, следователно подозрителни — полковникът постоя още малко неподвижно, после отиде при ключа и запали лампите.

Едва сега професорът забеляза, че под шията на полковника първото копче на куртката е разкопчано.

— Отначало помислих, че това е новият помощник на градинаря.

— Изключено. Моите хора са дисциплинирани. Те ви охраняват съвсем незабележимо за вас и никога не биха си позволили такава нетактичност — да смущават творческите ви размисли с вида си.

И отново професор Трот си даде сметка, колко много не може да понася полковника. Но отговори спокойно:

— Както обикновено сте прав, полковник. Това не беше помощникът на градинаря, нито градинарят, нито някой от вашите здравеняци-метачи. Никой от персонала на лабораторията ми.

— Извинете, професоре — Трот забеляза, че полковникът го гледа изпитателно, — доколкото си спомням, това е станало на разсъмване, в сивкавия полумрак. Вие сте излезли на терасата, а той стоял на около петнадесет метра при храста с рози Рамзес.

— Имате забележителна памет, полковник Хоган.

— Във всеки случай не сте успели да разпознаете лицето му. Персоналът на лабораторията се променя непрекъснато, вие не познавате тези хора...

— Искате да знаете защо твърдя, че този човек е бил външен, така ли?

— Това би ме интересувало — полковникът се усмихна.

„Ще му кажа, ще му кажа, макар че и така положително няма да ми повярва, но най-сетне ще се махне по дяволите и ще ме остави на

мира“ — помисли си Трот и изведнъж се развесели, като си представи каква физиономия ще направи полковникът.

— Виждате ли — сега Трот говореше тихо, така тихо, че се чуваше дори шепотът на вентилатора върху бюрото, — работата е там, че нито моите асистенти, нито вашите хора имат ореоли...

— Извинете, какво...

— Ореоли.

— Не разбирам! — полковникът беше съвсем объркан.

— Това може да бъде дефинирано като светъл кръг около главата. Специфичен светец обръч.

— Вие се шегувате, професоре.

„А сега е ядосан, вижда се, че е ядосан“ — си помисли Трот и това явно му направи удоволствие.

— Аз, полковник, не се шегувам никога, почти никога — той вече не гледаше към него, а през прозореца, към планините, които посивяваха във вечерния здрач.

— Не е възможно, професоре. Хората нямат ореоли.

— Поне повечето от хората — поправи го Трот и помисли, че точно в този момент най-сетне полковникът ще излезе от кабинета.

Но Хоган не излезе. Постоя мълчаливо, после се приближи към бюрото и като погледа от горе на долу професора, попита:

— А какво направихте тогава?

Трот се поколеба за момент.

— Извиках: „Почакайте за момент!“ — и влязох в лабораторията, за да взема от масата фотоапарата.

— Така. Вярно е. Това е чул един от моите... Да речем, от нашите сътрудници. По-нататък?

— За съжаление — нищо. Когато се върнах с апарата, в градината вече нямаше никой.

Трот едва сега забеляза, че Хоган беше се зачервил.

— Там изобщо не е имало никой, професоре. Вие се шегувате. Объркване, доклад до властите... — гласът му ставаше все по-приглушен. — Лабораторията е така охранявана, че това, което казвате, е изключено, абсолютно изключено. Там не е възможно да е бил който и да е! А още и този ореол...

— Опитвате се да ме убедите, полковник? — „Още момент и ще мога да го изхвърля от кабинета“, помисли си Трот.

— Но, професоре, помислете си... ореол! Това е детинщина! — Хоган седна в креслото и улови с две ръце главата си.

„Гладиатор, гладиатор, на когото е заповядано да мисли“ — Трот погледна Хоган така безгрижно, сякаш гледаше актьор от екрана на телевизора.

— Това е типично — каза. — Вие сте типичен рационалист от двадесетото столетие, полковник Хоган. Вие сте убеден, че всичко, което е имало за изясняване по света, вече е изяснено, а останалото е празни приказки...

— ... Но, професоре...

— Да. Точно така. И на такива хора като вас се крепи нашата цивилизация... — прибави по-тихо Трот, а после остана да седи неподвижно зад бюрото, докато крачките на Хоган вече бяха затихнали в коридора.

И тогава забеляза, че в ъгъла на кабинета, до самата библиотека, стои човекът с ореол.

* * *

Както обикновено, Лиз дойде по обед. Трот винаги я чакаше с известна несигурност. Знаеше, че някога няма да се появи, но допускаше, че тази вероятност е още нищожно малка. Беше порботил малко сутринта и бюрото му беше покрито с разхвърляни документи. Лизи събра листовите с изчисления, пръснати по дивана, и едва тогава седна срещу него. Натисна клавиша на радиото и когато високоговорителят започна с пълна сила да изригва звуците на цигулка, каза тихо:

— Отвлечени са Топс и Мюлер.

— Откъде знаеш? — запита след миг той, също тихо.

— От човек на Хоган.

— Смяташ, че сега е мой ред?

— Не е изключено — каза тя спокойно, съвсем спокойно и на Трот му стана неприятно от това.

Звуците на цигулки ставаха все по-силни, не можеше да се понасят. Слушаше ги, като си играеше безсмислено с молива.

— Мислиш дали е имало смисъл да се започва всичко това? — го попита тя.

— Не, това вече не зависи от мен. Взех решението, когато разговарях с теб за пръв път. Спомняш си...

— И аз мисля така. Що се отнася до новата партида формули, сложих ги както обикновено във втория том на „Събрани съчинения“ от Айнщайн. Ще запомниш ли?

— Разбира се, да.

— Трябва да успееш. Това е най-важното. Тези формули вече водят пряко към синтезирането на антиматерия. Чуваш ли?

— Да.

— Тогава чудесно — усмихна се тя. — Като ги обработиш, делото ни ще бъде напълно завършено.

— Нашето дело... Сигурна ли си, Лизи, че точно това... че това имахме предвид?

— Не те разбирам. Откъде изведнъж тези съмнения? Знаеш, неведнъж съм ти казвала, че антиматерията е ключ, ключ към истински съвременната техника.

— Разбира се, но например Хоган...

— Какво... Хоган?

— Той и антиматерията. Представяш ли си?

— Не те разбирам съвсем. Добре де, нека да е Хоган. В края на краищата е такъв, каквито има много. Дори доста красив.

— Ох, Лизи, живееш тук толкова години вече, а понякога ми се струва, че си пристигнала днес... — спря и внимателно се вслуша в съобщението, което започна да предава радиото вместо цигулкова музика.

„... А сега предаваме коментарите на печата. Съобщената от телеграфните агенции рано тази сутрин новина за изчезването през последното денонощие на петима атомни физици разтревожи общественото мнение. Джоаким Рийд, коментирайки това на страниците на «Ъп енд Даун», твърди, че въпреки старателните търсения не е намерена дори най-малка следа от изчезналите. Особено сензационен е случаят с доктор Топс. Топс е изчезнал по време на работа от охранявания си кабинет. Служителят Доуел, който пръв забелязал отсъствието на доктора и претърсил кабинета, твърди, че е видял на бюрото димяща още лула и разхвърляни бележки. Когато

изтичал да извика началника на охраната и се върнал с него обратно в кабинета, нито лулата, нито документите били там...“

— Ще изключа това — каза Лиз и натисна клавиша. — Петима, и то в един ден. Това е много. Трябва да са получили някаква нова информация — погледна тя към Трот. — Не се тревожи чак толкова от това. В най-лошия случай в годишния конгрес на атомистите ще вземат участие все пенсионери. Ще отида там като... хм, като твоя вдовица.

— Без глупави шеги, Лизи.

— Не обичаш истината в пряка форма. Това е характерно за този век.

— Не се шегувай. Знаеш, че сега вече е мой ред.

— Едва след като предадеш формулите, не забравяй това.

— А останалото не е важно. Не те интересува какво ще стане после, така ли? — запита и знаеше, че това наистина не я интересува.

Тя сви рамене.

— Какво искаш, мили мой. За две години стана един от най-видните учени на континента. Това си струва цената. Не мислиш ли?

— Престани!

— Във всеки случай куфарчето ти е готово в кабинета. Няколко ризи, пуловер, чорапи. Напоследък ти сложих и копчета за ръкавели. Старая се да бъда добра съпруга, а ти не забелязваш това. Не знам само дали ще ти позволят да вземеш всичко това. Макар че щом на Топс са позволили да си вземе лулата...

Трот гледаше лицето ѝ, нейните големи сиви очи и издадените скули. „Трябва да запазя спокойствие — си повтаряше той, — сега вече нищо не мога да променя“ — и в един момент се почувствува наистина вече спокоен.

— Страхувам се — каза той, — че Топс ще има трудности с тютюна. Умираще за хубав тютюн. — И като забеляза, че Лизи го гледа изпитателно, добави: — Знаеш ли какво, ще поканя Хоган тук. Ще си поговорим малко по въпроси, които го интересуват.

— Не смяташ ли, че ще е по-добре, ако тези формули...

— Остави ме, стига с тези формули. И на тях ще им дойде времето. Нетърпелива си като... като обикновена жена.

Трот натисна клавиша на видеофона.

— Свържете ме с полковник Хоган.

— Кажете, професоре — лицето на Хоган изпълни целия екран.

— Вашето мнение?

— Вие се тревожите, професоре?

— Да се тревожа? От къде на къде. Но исках да се срещна с вас тук.

— Добре, професоре, идвам веднага. — Екранът стана сив.

— Сега ще дойде. Ще си поговорим. — Трот каза това с известно удовлетворение.

— Защо не предадеш формулите чрез него? Това може да бъде последен шанс.

— Преувеличаваш, Лизи. Те не са всезнаещи.

— Но са методични, до смърт методични. Това е май най-характерната им черта.

На вратата застана Хоган.

— Тук съм, професоре. О, мисиз Лизи?!

— Откак го изолирахте почти абсолютно, трябва да го посещавам тук.

— Неприятно ни е, но това е необходимо за сигурността на професора.

— Разбира се, да. Но се страхувам, че след няколко дни ще престанете да ме пускате тук. Никога ли не съм ви изглеждала подозрителна?

Хоган се усмихна и тази усмивка беше адресирана към Лизи.

„Има атавистично развити кучешки зъби“ — помисли си професорът.

— Искрено казано — Хоган продължаваше да се усмихва, — вашето минало не е съвсем прозрачно...

— Но, полковник...

— Разбира се. Неточно се изразих. Вашето минало просто не е документирано. Откак сте се родили ви придружават по-малко документи, отколкото има статистическият гражданин на тази страна. Но в нашата демократична държава това е допустимо.

— Виждаш ли, казвах ти. Един ден няма да ме пуснат при теб.

— Разбира се, това беше шега. Вие сте се запознали с професора, преди той да стане така необикновено ценен за нас. Това в известна степен ви поставя във от сферата на нашите интереси.

— А може би — Лизи погледна Трот, — може би благодарение на мен той се оказва в тази ваша сфера?

„Гледа ме, както се гледа дресирана маймуна“ — помисли Трот и тогава почувствува удовлетворение от вечерната случка, от втората среща с човека с ореол.

— Разбира се, вие сте били вдъхновението на професора в творчеството му.

— В известен смисъл е истина, нали, професоре?

Сега вече знаеше, че е постъпил правилно. „Тя никога... никога не се е отнасяла към мен сериозно. За нея винаги съм бил... архаизъм“ — помисли си той.

— Лизи — каза, — с полковника имаме да говорим по сериозни въпроси.

— Няма да ви преча. Надявам се, че ще се видим утре. Аз положително ще дойда... — тя постави ударение на последното изречение и Трот разбра, че Лизи не разчита да го види утре в този кабинет.

Тя хвърли още един поглед през рамо и излезе.

— Заинтересувах се от ореолите — каза Хоган.

— Вие? Полковник, шегувате се.

— Говоря сериозно. Не само вие сте виждали човека с ореол.

— Значи сега ми вярвате?

— Съществено ли е това? Имате право. Аз се съмнявах. Но при мен това е нещо като професионално прекаляване.

— И нямате повече съмнения?

— Нямам.

— И?

— Хм, проучих проблемата. За ореола не е написано много. В християнското изкуство се е появил някъде в четвъртия век. Самата идея е будистка. Това май е всичко.

— Имате удивителни сведения.

— Стараем се да бъдем всестранно развити.

— Да, аз също се замислях над това, разбира се, любителски, без да ползвам данни от източниците. Пред вас имам може би предимството, че съм виждал човека с ореол.

— И какви са изводите ви?

— На най-старите икони ореолът представлява кръг, независимо от положението на главата, все едно дали лицето е в профил или анфас... Изводът е очевиден.

Този път Хоган погледна изпитателно професора.

„Този гладиатор не е толкова глупав“ — помисли си Трот.

— Интересно! — сега Хоган говореше бавно. — Факт е, че ореол са имали хората, които можем да наречем поне необикновени, и затова по-късно са го свързвали със светците.

— Вие мислите добре, Хоган — похвали го професорът. — Специално ви въведох в това, за да можете лично да се убедите във всичко.

— Не разбирам. Да не би да искате да кажете, че вие... че вие знаете... — Хоган се дръпна към вратата.

— Вече е късно. Вие знаете и те знаят за това. Вече няма да излезете оттук. Вмъкнах ви в това... и оттук няма изход.

— Стига шеги, професоре — Хоган се обърна към вратата, но в нейната рамка стоеше човек, нисък, малък човечец в сив комбинезон, с глава, която изглеждаше малко деформирана.

— Кой... кой сте вие? — Хоган извади от джоба си малък чер пистолет. Заедно с пистолета се измъкнаха и паднаха на пода някакво календарче и голяма бяла кърпа.

— Скрый това пукало, Хоган — каза човечето. — Ще трябва да го разруша и случайно мога да ти откъсна ръката. Е?

— Горе ръцете, или стрелям!

Хоган изрече това спокойно и Трот помисли, че има здрави нерви. Малкият човечец измъкна от ръкава на блузата си нещо, което не беше ръка. Движението му бе бързо, прекалено бързо за човешко. Хоган не успя дори да натисне спусъка, когато невидима сила изби пистолета от ръката му. Ударът беше така силен, че Хоган се олюля.

— Спокойно, Хоган. Само без номера. Виждаш, че има по-добри от теб.

— Великолепно сте овладели съвременния език — каза Трот.

— Учих го по вашите книги. Кажи на тоя Хоган, че бързият скок към вратата няма да му даде нищо, както и опитът да ме свали на пода. Нека разбере, че се е накуснал.

— Той е прав, полковник. — Трот погледна полковника, който спокойно масажираше дясната си ръка.

— Ти си страшно предприемчив тип — човекът се обръщаше сега към Хоган, — но няма защо да се мъчиш. Загриваш ли?

— По какъв начин е попаднал тук този криминален, как мислите, професоре?

— По обикновен. През петото измерение — човечецът отговори веднага.

— За какво говори той?

— Слушай, Трот, този тип е съвсем зелен — каза човечецът.

— Той, полковник, е от бъдещето. Наистина не предполагам, че бихте могли да направите нещо.

— Ще повикам хората...

— Това пространство се намира в плъзгане във времето и оттук не можеш да се чупиш! — човечецът каза това с видимо удоволствие.

— Допускам, полковник, че той е прав. Замислям се само защо няма ореол.

— Нямате ли по-големи тревоги, професоре?

— Във всеки случай това е любопитно...

— Е, да се измитаме оттук — човечецът прекъсна професора по средата на изречението. — Внимание, разтварям полето. Не мърдайте.

Нещо звънна като счупена чаша и тогава Трот видя Лизи. Тя стоеше при вратата.

— Андройд, стоп! Заличавай паметта — каза Лизи и човечецът замръзна неподвижен.

— Съобщавам, че имам постоянна затворена програма. Аз съм специализиран.

— Нарещдам да заличаваш! — повтори тя.

— Изпълнявам — отговори човечецът и Трот чу деликатен шум, приличен на шума на мравуняк.

— Какво му направи? — попита.

— Нищо особено. Заличих му паметта. Това е само автомат.

— ... Как... Как направихте това? Вие... вие сте оттам.

— Сега вече знаете, полковник.

— Аз ей сега... — Хоган приближи вратата.

— Няма да излезете оттук. Продължаваме да се плъзгаме във времето. Още не си ли му предал формулите? — тя погледна внимателно Трот.

— Не — отговори Трот след секунда колебание.

— Чудесно. Ще го изпратя в бъдещето след теб.

— Не разбирам!

— Ще препрограмирам автомата и той ще вземе Хоган. Трябва да интерпретираш тези формули.

— Протестирам, не желая! Няма да позволя да ме вземете оттук!

— Вие ще се пренесете в бъдещето независимо от това, искате ли или не искате. В двадесет и петия век. Това впрочем е ваше задължение — да защитавате професора дори с риск на живота си. Но няма да умрете, ще живеете. В бъдещето има специални резервати за хора от по-ранни епохи. Лов, конна езда. Никакви грижи. Тези резервати са общи за хората от първите двадесет века.

— Какво? Аз заедно с пещерни хора от първите векове...

— Вие сте от епохата, когато хората са атакували своя вид. Не мога да помогна с нищо. Впрочем там не е толкова лошо. Автоматите ликвидират повечето конфликти. Остават само толкова, колкото да не изчезнат атмосферата и колоритът на онези времена! — Лизи се усмихна миролюбиво.

Тогава Хоган скочи. Скочи към Лизи, но андроидът беше по-бърз. С един удар го свали и лицето му се зарови в пухкавия килим.

— Слушай, Лизи, има ли смисъл всичко това? Нали те и без това ще ме намерят в края на краищата.

— Няма да те намерят. Ще се откажеш от всякаква дейност. А дори ако... тогава вече антимаateriaта ще бъде собственост на човечеството. Е, пък и аз ще остана с теб в тези времена.

Трот искаше да каже нещо, но Лизи го прекъсна:

— После. Сега трябва да препрограмирам андроида. — Тя се приближи до автомата и със силно дръпване разтвори сивата му ризница.

Андроидът с едно дръпване на ръцете си свали ризницата и замръзна в неестествена поза.

— Ин-струк-ция-75 — скандираше той. — Транс-тем-по-ри-зация на чо-век от два-де-се-ти-я век...

Трот гледаше към Лизи и андроида. Изведнъж почувствува удар по главата.

— Внимавай, Лиз! — извика, но Хоган беше по-бърз.

Неподвижният автомат с отворена ризница се повали до стената.

— Не мърдайте! — Хоган се целеше в тях с малкия си пистолет.

Трот бавно стана. „Този гладиатор е под влиянието на страха и е готов да ни застреля“ — помисли си той и изведнъж осъзна, че му е

безразлично.

— ... до стената. Ти също, професоре. Слушай, момиче. Аз не се шегувам. Нямам нищо за губене...

Лизи се приближи към Трот.

— Как се казва този андро...

— Млък! — Хоган крещеше почти истерично.

Андроидът, легнал до стената, скандираше монотонно:

— И-ден-ти-фи-ци-ра-не на лич-ност-та в до-пъл-ни-тел-на-та па-мет. Ло-ка-ли-зи-ра-не в про-стран-ство-то чрез о-поз-на-ва-не на ко-ор-ди-на-то-ра. Моят по-зи-вен сиг-нал е...

Тогава Хоган стреля към андроида, като се целеше в черния отвор на свалената ризница. Трот забеляза малки лъскави кристалчета, които падаха вътре, отчупени от куршума. Андроидът започна да мънка.

— Повреди автомата.

— Искаше да съобщи позивния си сигнал, а той ти трябваше за нещо. Не мърдай!

— Примитивен тип! — каза Лизи.

Хоган я гледаше внимателно и започна бавно да се изтегля заднишком към вратата. Изведнъж Трот забеляза, че кракът на Хоган, който бе протегнат назад, бе отхвърлен от невидима сила като от пружина. Хоган се олюля.

— Какво... Какво е това? — завика и Трот разбра, че Хоган все повече се страхува.

— Плъзгане във времето. Какво ще кажеш, полковник?

— Премахни това!

— Дори и не мисля.

— Не се шегувай, защото...

— Ще ме застреляш?

Хоган се замисли за миг.

— Не, ще убия професора.

„Ще ме убие“ — помисли Трот.

— Броя до пет. Раз... два...

— Чакай, трябва да видя какво става с автомата... — Лизи направи крачка напред.

— Стой! Аз ще видя. Кажи какво трябва да направя.

Лизи искаше да отговори и тогава Трот чу звън, подобен на звъна на счупена чаша. Хоган извика и започна да изчезва в някакъв бял воал, който го обвиваше. След миг се виждаха само краката му, после изчезнаха и те. Воалът мръдна още няколко пъти, подхвърлян от спазмите на това, което бе обвито в него, и стана неподвижен.

— Виждаш ли, Лизиоция, на какво са способни тези хора!

Човекът, който каза тези думи, стоеше в средата на кабинета. Беше висок, в сив прилепнал комбинезон, а прозрачният, едва видим шлем около главата му светеше като ореол.

Лизи мълча известно време, после попита:

— Какво ще правиш с нас?

— Ти отговори преди това защо не носиш шлема си? Знаеш, че е забранено! Искаш да умреш от някоя от болестите на тия векове?

— Не се тревожи, няма да умра. Искаш да ни вземеш в двадесет и петия век?

— Да, това няма да ти е приятно.

— Предполагам, но и без това съм права.

— Продължаваш да го твърдиш дори след опитите с тоя Хоган?

— Той е единица. Всъщност ускоряването на развитието на цивилизацията би ги променило.

— Съмнявам се. Ако им бъде предадена технологията на създаване на антиматерия, това би предизвикало сериозни усложнения. Ти си историк-утопист, Лизиоция.

— Исках да опитам в резерватите. Не ми позволихте да правя експерименти там.

— Но това още не е повод да се пренасяш в миналото и да подсказваш на физиците от двадесетия век формули, които водят към създаването на антиматерия. Това е трудно да се нарече глупости. Това е престъпление, Лизиоция! За щастие ти не успя.

— Не е вярно. Формулите вече са в онова време!

— Не, Лизиоция. Те са тук — човекът с ореол извади от гънките на комбинезона си няколко листчета хартия и ги показа на Лизи. Трот знаеше, че това са точно онези листчета.

— Откъде ги имаш? Откъде знаеше къде да ги търсиш?

— Просто някои хора от двадесетия век споделят нашето становище по отношение на антиматерията.

— Трот... невъзможно! — Лизи погледна професора.

— Да, Трот. Може би без теб нямаше да бъде гений, но това е истински учен, който разбира отговорността от откритията си.

— Как можа! — Сега Лизи се обърна към професора.

— Той ме убеди. Вярвай ми, Лизи, това е опасно. Той ми описа един прост начин за конструиране на снаряди, които съдържат антиматерия. Ти казваше, че това е невъзможно.

— Никой никога не ги е конструирал.

Трот искаше да отговори, но човекът с ореол го прекъсна.

— За щастие ние знаем, че би могло да стане и иначе.

— Не е вярно. Не вярвам в това. Недооценявате хората.

— Не си права, Лизиоция. Оценяваме тяхната работа и техните възможности. Знаем, че след сто години сами ще получат антиматерия. Аха, а що се отнася до Хоган, промених решението си. Ще го поставя в резервата на предисторическите хора. Мисля, че условията, които съществуват там, ще позволят той да се аклиматизира много лесно...

Публикувано във вестник „Орбита“, броеве 15,16/1972 г.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.